

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту наказу Міністерства охорони здоров'я України
«Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів
Міністерства охорони здоров'я України»

1. Мета

Метою прийняття проекту наказу Міністерства охорони здоров'я України Закону України «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства охорони здоров'я України» (далі – проект наказу) є вдосконалення організації розподілу і зарахування в інтернатуру, якості практичної частини підготовки в інтернатурі та покращення кадрового забезпечення сфери охорони здоров'я, а також приведення Положення про інтернатуру, затвердженого наказом МОЗ від 22 червня 2021 року № 1254, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за № 1081/36703 (у редакції наказу МОЗ від 13 травня 2022 року № 805) у відповідність до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо визнання результатів навчання осіб, які проживали на тимчасово окупованій території України».

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проект наказу розроблено відповідно до частини сьомої статті 18 та статей 3 і 84 Закону України «Про освіту», Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо визначення результатів навчання осіб, які проживали на тимчасово окупованій території України», пункту 8 Положення про Міністерство охорони здоров'я України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 року № 267 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 року № 90).

Для забезпечення підвищення якості лікування та медичного догляду за пацієнтами, міжнародний досвід є надзвичайно важливим, особливо зараз, на шляху європейської та євроатлантичної інтеграції України. Вбачається набагато кориснішим, коли спеціалісти в галузі охорони здоров'я вивчатимуть найкращі міжнародні медичні практики та підвищуватимуть теоретичні знання в сфері охорони здоров'я, не лише під час професійної діяльності, а й на етапі, що передує їй – під час здобуття первинної спеціалізації – підготовки в інтернатурі.

Так, через відсутність академічної мобільності лікарів (фармацевтів/провізорів)-інтернів, брак отримання міжнародного досвіду на рівні первинної спеціалізації, часто негативно впливає на подальший розвиток медичної галузі, обмежує розвиток лікарів (фармацевтів/провізорів)-інтернів.

Тому проектом наказу пропонується чітко визначити можливість лікарів (фармацевтів/провізорів) -інтернів використати своє законне право на навчання або стажування у закордонних закладах вищої освіти, провідних закладах охорони здоров'я в межах програми підготовки в інтернатурі. Крім цього, загальні положення та організаційні питання такого стажування/навчання вже врегульовані Положенням про умови матеріального забезпечення осіб, направлених за кордон на навчання та стажування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 березня 1996 року № 287, постановою Кабінету Міністрів України «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів» від 2 лютого 2011 року № 98, постановою Кабінету Міністрів України від 20 січня 2010 року № 82 «Про норми відшкодування витрат, пов'язаних з направленням здобувачів освіти та наукових ступенів для участі у заходах, що проводяться в Україні та за кордоном».

Також на необхідність врегулювання питання академічної мобільності лікарів (фармацевтів/провізорів)-інтернів вказує Стратегія розвитку медичної освіти, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2019 р. № 95-р та пункт 13 Плану заходів з реалізації даної стратегії на 2019-2021 роки, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 674-р.

Проектом наказу врегульовано особливості розподілу до моменту впровадження електронної інтернатури, права громадян України та іноземців та осіб без громадянства, які постійно проживають в Україні та які проживали на тимчасово окупованих територіях, на продовження здобуття післядипломної освіти, а також механізм вступу на навчання до інтернатури випускників закладів вищої освіти, що були демобілізовані.

У зв'язку із зверненнями закладів вищої освіти, зокрема Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського, Буковинського державного медичного університету, ноти Колегії додипломної медичної освіти Національної медичної комісії прийнято рішення щодо затвердження умов підготовки в інтернатурі іноземців та осіб без громадянства за програмою первинної спеціалізації «Загальна лікарська практика». Впровадження даної програми є необхідним для окремих країн, громадяни яких здобули медичну освіту (другого (магістерського) рівня) в Україні і продовження навчання за вужчою спеціалізацією для яких потребує додаткового курсу підготовки.

Зважаючи на відтік іноземних студентів з України, спричинений воєнним станом в Україні, з метою недопущення розриву міжнародної співпраці напрацьованої багатьма роками, та забезпечення іноземних здобувачів освіти повним курсом підготовки за відповідними

спеціальностями в галузі охорони здоров'я, проєкт наказу доповнено новим розхділом, який визначає особливості прийому на навчання та організації підготовки іноземців та осіб без громадянства за програмою первинної спеціалізації «Загальна лікарська практика».

Важливо зазначити, що проєктом наказу передбачається, що наявність свідоцтва про проходження підготовки за програмою первинної спеціалізації «Загальна лікарська практика» не надає права на зайняття лікарською діяльністю на території України і слугує лише необхідним етапом для забезпечення доступу до професії іноземними громадянами або особами без громадянства в інших країнах.

Важливим є нововведення у проєкті наказу щодо проходження програми первинної спеціалізації «Загальна лікарська практика» англійською мовою для іноземців та осіб без громадянства саме в розрізі процесу європейської та євроатлантичної інтеграції України.

Разом з цим зазначаємо, що проєкт наказу розроблено з врахуванням частини третьої статті 10 та статті 33 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» та Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо визначення результатів навчання осіб, які проживали на тимчасово окупованій території України».

Окрім вищенаведеного, проєктом наказу пропонуються зміни до строків підготовки в інтернатурі за спеціальностями «Фізична та реабілітаційна медицина», «Психіатрія», а також строків підготовки у військовій інтернатурі за спеціальностями «Фармація», «Анестезіологія та інтенсивна терапія». Дані зміни запропоновані фаховими експертами та Українською військово-медичною академією. Листи з аргументацією змін додаються.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом наказу пропонується внести зміни до:

Положення про інтернатуру, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за № 1081/36703 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я від 16 березня 2022 року № 493);

додатку до Положення про інтернатуру, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за № 1081/36703 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я від 16 березня 2022 року № 493);

пункту 2 наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за № 1081/36703;

пункту 1 наказу Міністерства охорони здоров'я України від 26 липня 2022 року № 1327 «Про особливості проходження інтернатури в умовах воєнного стану», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 серпня 2022 року за № 906/38242;

додатку до Положення про військову інтернатуру, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 06 вересня 2022 року № 1599, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 26 жовтня 2022 року за № 1318/38654.

4. Правові аспекти

У даній сфері суспільних відносин діють такі нормативно-правові акти:

Закон України «Про освіту»;

Закон України «Про вищу освіту»;

Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»;

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо визнання результатів навчання осіб, які проживали на тимчасово окупованій території України»;

Положення про умови матеріального забезпечення осіб, направлених за кордон на навчання та стажування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 березня 1996 року № 287;

постанова Кабінету Міністрів України від 20 січня 2010 року № 82 «Про норми відшкодування витрат, пов'язаних з направленням здобувачів освіти та наукових ступенів для участі у заходах, що проводяться в Україні та за кордоном».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту наказу не потребує додаткового фінансування з державного чи місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проєкт наказу потребує проведення публічних консультацій.

Проєкт наказу не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, прав осіб з інвалідністю, тому не потребує погодження уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи інших відповідних органів місцевого самоврядування, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженого із захисту державної мови.

Проєкт наказу не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

Проект наказу потребує погодження з Міністерством освіти і науки України, Міністерством фінансів України, Міністерством оборони України, Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, Державною регуляторною службою України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Уповноваженим із захисту державної мови, Національною комісією зі стандартів державної мови, уповноваженими представниками всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців. Проект потребує здійснення державної реєстрації в Міністерстві юстиції України.

7. Оцінка відповідності

У проекті наказу відсутні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції; прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод; впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією; створюють підстави для дискримінації.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводилися.

Проект наказу не потребує проведення цифрової експертизи та отримання висновку Мінцифри про проведення цифрової експертизи, у зв'язку з тим, що проект не стосується питань інформатизації, електронного урядування, формування і використання національних електронних інформаційних ресурсів, розвитку інформаційного суспільства, електронної демократії, надання адміністративних послуг.

8. Прогноз результатів

Реалізація проекту наказу не матиме негативного впливу на розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Реалізація проекту наказу матиме позитивний вплив у напрямку вдосконалення процесу підготовки в інтернатурі, у тому числі, іноземців та осіб без громадянства, відповідно, підвищення рівня та якості надання медичної допомоги населенню, забезпечить продовження співпраці українських медичних закладів освіти з іноземними партнерами.

З прийняттям проекту наказу, лікарі (фармацевти/провізори) -інтерни впевнено зможуть реалізовувати своє право, гарантоване законодавством, на навчання або стажування за кордоном, у тому числі, в межах академічної мобільності. Вивчення міжнародного досвіду, навчання міжнародним

медичним практикам розширить інтеграцію української медичної освіти в міжнародний простір, та сприятиме підвищенню якості медичного обслуговування населення.

Лікарі (фармацевти/провізори) -інтерни, зокрема, які проходили інтернатуру на базах стажування, що розміщені на тимчасово окупованих територіях або в місцевості де ведуться активні бойові дії і виїхали за кордон, матимуть можливість, на певний період, пройти навчання/стажування в іншій країні та повернутися на Батьківщину і продовжити підготовку в інтернатурі та/або доступити до професії лікаря та працювати над відновленням України.

Вплив на інтереси зацікавлених сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації наказу на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Лікарі (фармацевти/провізори) -інтерни, у тому числі, які навчаються у військовій інтернатурі	Позитивний	Лікарі (фармацевти/провізори) - інтерни, у тому числі, які навчаються у військовій інтернатурі впевнено зможуть реалізувати право, гарантоване законодавством, на навчання або стажування за кордоном, у тому числі, в межах академічної мобільності та проходитимуть підготовку в інтернатурі у строки, необхідні для набуття компетентностей, визначених у відповідних програмах підготовки в інтернатурі.
Заклади охорони здоров'я	Позитивний	Завдяки врегулюванню питання академічної мобільності, відряджень за кордон (на навчання/стажування) лікарів (фармацевтів/провізорів) -інтернів, є більше шансів, що ті, які виїхали за кордон у зв'язку з воєнними діями, не відраховуватимуться з інтернатури в Україні і повернуться в заклади охорони здоров'я і забезпечать їх, та Україну в цілому, медичними кадрами. Заклади охорони здоров'я матимуть молодих фахівців, з навичками міжнародних медичних практик.

Іноземці та особи без громадянства, які пройдуть програму первинної спеціалізації «Загальна лікарська практика»	Позитивний	Іноземці та особи без громадянства, які здобули перший (магістерський) рівень освіти в українських вузах зможуть пройти повний курс освіти, необхідний для продовження навчання та доступу до професії у їх країнах.
Заклади вищої освіти, що здійснюють підготовку лікарів (фармацевтів/провізорів) - інтернів	Позитивний	Заклади вищої освіти в Україні і надалі будуть учасниками міжнародного співробітництва, зокрема, в частині навчання іноземних студентів, лікарів (фармацевтів/провізорів) – інтернів).

Міністр охорони здоров'я України

Віктор ЛЯШКО

«__»_____ 2024 року